

## DPÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERS BİLGİLERİ

**Dersin Kodu ve Adı:** 251515241 - Fıkıh I

**Dönemi:** Güz

**Anabilim Dalı ve Bölümü:** İslam Hukuku Anabilim Dalı-Temel İslam Bilimleri Bölümü

**Dersin Öğretim Elemanı/ları:** Prof. Dr. İsmail YALÇIN, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sait ARVAS

**Dersin Sorumlu Öğretim Elemanı:** Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sait ARVAS

### HAFTALIK DERS AKIŞI

| Hafta<br>No_9292MA | Konular_9292MA                                       |
|--------------------|------------------------------------------------------|
| 1                  | Fıkıh ilminin mahiyeti, gayesi ve konuları           |
| 2                  | Zekâtın tanımı, hükmü, farziyetinin şartları         |
| 3                  | Zekâtın edâ ve sıhhat şartları                       |
| 4                  | Altın-gümüş, paralar ve ticaret mallarının zekâtı    |
| 5                  | Hayvanların ve toprak ürünlerinin zekâtı             |
| 6                  | Zekâtın sarf yerleri ve zekâtla ilgili meseleler     |
| 7                  | Haccın tanımı, vücûb, edâ ve sıhhat şartları         |
| 8                  | Haccın rükünleri, vacipleri, sünnetleri ve yasakları |
| 9                  | Haccın çeşitleri ve umre                             |
| 10                 | Haccın suçları ve cezaları                           |
| 11                 | Kurban                                               |
| 12                 | Keffaretler, yemin ve adak                           |
| 13                 | Helal ve Haramlar                                    |
| 14                 | Helal ve haramlar                                    |

| FİKİH I DERSİ KAZANIMLARI |                                                                                                                                                       |            |        |           |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                             |                                                          |                                            |
|---------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|--------|-----------|--------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| Kazanım No                | Ders Kazanımı                                                                                                                                         | Yeterlilik |        |           | Kazanım Yeri (Sınıf içi / sınıf dışı şeklinde yüzde oranı burada belirtilecek) | Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Açıklama Yapılacak (Öğrencinin bu kazanımı hangi araç ve yöntemlerle elde edeceğine dair açıklamalar. Sözelimi kitap, ödev, sunum, proje, youtube linki, müze ziyareti, sivil toplum kuruluşu etkinlikleri, informal eğitim etkinlikleri, sempozyum, konferans, panel, kongre, TV programı izleme ve konuk olma, Radyo programı dinleme ve konuk olma vb.) | Ölçme ve Değerlendirme Aracı (Soru, ödev, proje, sunum vb.) | Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenci Merkezli Olup Olmaması | Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Öğrenci İş Yüğü |
|                           |                                                                                                                                                       | Bilgi      | Beceri | Yetkinlik |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                             |                                                          |                                            |
| K1                        | Fıkıh ilminin mahiyetini, gayesini ve ibadetlerle ilgili konularını açıklayarak İslam hukukunun bireysel ve toplumsal hayattaki rolünü değerlendirir. | Bilgi      | Beceri |           | Sınıf İçi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K2                        | Zekât ibadetinin tanımı, farziyeti, edâ ve sıhhat şartlarını ayırt eder ve farklı mal türleri üzerindeki uygulamalarını örnekler üzerinden açıklar.   | Bilgi      |        | Yetkinlik | Sınıf İçi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K3                        | Hac ve umre ibadetlerinin rükün, vacip, sünnet ve yasaklarını analiz ederek, doğru bir ibadet pratiğı için gerekli bilgileri uygular.                 |            | Beceri |           | Sınıf İçi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K4                        | Kurban, kefare, yemin ve adak hükümlerini fikhî deliller ışığında yorumlayarak, günlük hayattaki karşılıklarını tartışır.                             |            |        | Yetkinlik | Sınıf İçi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K5                        | Helal ve haram konularını temel kaynaklara dayanarak değerlendirir ve bireysel sorumluluk bilinciyle hayatına uygular.                                |            | Beceri | Yetkinlik | Sınıf İçi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |

## İLAHİYAT PROGRAM ÇIKTILARI

PÇ1 İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir. (Bilgi: Kuramsal Olgusal)

PÇ2 İlahiyat alanında kazanılan yeterliliklere dayalı olarak güncel bilgileri içeren ders materyallerine, uygulamalı araç ve gereçlere, saha çalışmalarında uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerine ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir. (Bilgi: Kuramsal Olgusal)

PÇ3 İlahiyat alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır. (Beceri: Bilişsel Uygulamalı)

PÇ4 İlahiyat alanıyla ilgili kuramsal bilgileri analiz etme ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirme becerisine sahiptir. (Beceri: Bilişsel)

PÇ5 Yazılı, görsel ve işitsel araçları kullanarak İlahiyat alanında özgün bilgi kaynaklarına ulaşır. (Beceri: Uygulamalı)

PÇ6 İlahiyat alanı için uygun çağdaş araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanır. (Beceri: Bilişsel Uygulamalı)

PÇ7 Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygular.

PÇ8 İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma inceleme, yorum ve analiz yapar. (Beceri: Bilişsel)

PÇ9 Üstlendiği görev ve sorumlulukları yerine getirme bilincine sahiptir. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ10 Toplumsal alanda karşılaşılan karmaşık dini meseleleri çözmek için bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ11 Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ12 Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ13 Dini hayatın gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur. (Yetkinlik: Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme)

PÇ14 İlahiyat alanında edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ15 Sorumluluğu altındakilerin öğrenme gereksinimlerini belirler ve öğrenme süreçlerini yönetir. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ16 Toplumsal alanla ilgili dini uygulama ve bilgi eksikliklerini tespit eder. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ17 Dini bilgiyi paylaşma ve birlikte öğrenme yetkinliğine sahiptir. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ18 Yaşam boyu öğrenmeye ve sorgulamaya ilişkin olumlu tutum geliştirir. (Yetkinlik: Öğrenme)

PÇ19 İlahiyat alanı ile ilgili edindiği bilgi ve becerileri, yazılı ve sözlü olarak paylaşır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ20 Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle kullanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ21 İlahiyat alanı ile ilgili bilgi ve uygulamaları, sosyal sorumluluk yaklaşımı çerçevesinde proje ve etkinliklere dönüştürür. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ22 İlahiyat alanı ile ilgili sorunlara yönelik çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekler, kuramsal ve uygulamalı olarak ortaya koyar ve bu verileri ilgili alandaki kişi ve kurumlarla paylaşır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ23 İlahiyat alanındaki çeşitli sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ24 Bir yabancı dili kullanarak İlahiyat alanında kuramsal ve uygulamalı bilgileri izler ve ilgili alandaki uzman ve uzman olmayan kişi ve kuruluşlarla bu bilgileri paylaşır (Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde). (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ25 İlahiyat alanının gerektirdiği bilişim ve bilgi teknolojilerini tebliğ için ileri düzeyde kullanır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ26 Meslek hayatına dahil olduğunda kuramsal altyapı ve kavramsal zenginliğinin kendisine kazandırdığı farklılığı bireysel kariyerine yansıtır. (Yetkinlik: İletişim ve Sosyal)

PÇ27 İlahiyat ile ilgili bilgi ve birikimlerin oluşturulması (toplama, yorumlama ve sonuçların duyurulması) sürecinde toplumsal, kültürel, bilimsel ve ahlaki değerlere uygun hareket eder. (Yetkinlik: Alana Özgü)

PÇ28 Sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, (Yetkinlik: Alana Özgü)

PÇ29 Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir. (Yetkinlik: Alana Özgü)

### **İLAHİYAT PROGRAMI DİSİPLİNE ÖZGÜ ÇIKTILARI**

DÖÇ1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma

DÖÇ2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma

DÖÇ3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme

DÖÇ4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma

DÖÇ5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma

DÖÇ6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma

DÖÇ7 Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma

DÖÇ8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma

DÖÇ9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma

DÖÇ10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma

DÖÇ11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma

DÖÇ12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma

DÖÇ13 Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma

DÖÇ14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma

**FIKİH I DERSİ KAZANIMLARI- İLAHİYAT PROGRAMI ÇIKTILARI MATRİSİ**

|      | DK1 | DK2 | DK3 | DK4 | DK5 |
|------|-----|-----|-----|-----|-----|
| PÇ1  | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| PÇ2  | 4   | 5   | 5   | 4   | 4   |
| PÇ3  | 4   | 4   | 4   | 4   | 4   |
| PÇ4  | 4   | 4   | 5   | 4   | 5   |
| PÇ5  | 3   | 3   | 3   | 4   | 4   |
| PÇ6  | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| PÇ7  | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| PÇ8  | 3   | 2   | 2   | 2   | 3   |
| PÇ9  | 4   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| PÇ10 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ11 | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| PÇ12 | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| PÇ13 | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| PÇ14 | 4   | 4   | 5   | 4   | 5   |
| PÇ15 | 2   | 2   | 2   | 2   | 2   |
| PÇ16 | 4   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| PÇ17 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ18 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ19 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ20 | 5   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| PÇ21 | 2   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ22 | 2   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ23 | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| PÇ24 | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| PÇ25 | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| PÇ26 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| PÇ27 | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| PÇ28 | 4   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| PÇ29 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |

### FIKİH I DERSİ KAZANIMLARI - İLAHİYAT PROGRAMI DİSİPLİNE ÖZGÜ ÇIKTILARI MATRİSİ

|      | DK1 | DK2 | DK3 | DK4 | DK5 |
|------|-----|-----|-----|-----|-----|
| DÇ1  | 2   | 2   | 2   | 2   | 3   |
| DÇ2  | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| DÇ3  | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| DÇ4  | 5   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| DÇ5  | 4   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| DÇ6  | 3   | 3   | 4   | 4   | 5   |
| DÇ7  | 3   | 3   | 3   | 4   | 5   |
| DÇ8  | 3   | 3   | 3   | 4   | 5   |
| DÇ9  | 4   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| DÇ10 | 4   | 4   | 5   | 4   | 5   |
| DÇ11 | 4   | 4   | 5   | 4   | 5   |
| DÇ12 | 3   | 3   | 4   | 4   | 4   |
| DÇ13 | 4   | 4   | 4   | 4   | 5   |
| DÇ14 | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |

#### Not:

1. Ders kazanımlarının program çıktılarına ve disipline özgü çıktılara katkısının düzeyini ifade eden rakam boşluklara girilmelidir.
2. Bazı ders kazanımlarının çıktılara katkısı olmayabilir. Bu durumda ilgili alan boş bırakılmalıdır.
3. Katkı düzeyi varsa; 1 çok düşük; 2 düşük; 3 orta; 4 yüksek; 5 çok yüksek olarak belirlenmelidir.

Prof. Dr. İsmail YALÇIN

Öğretim üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sait ARVAS

Anabilim Dalı Başkanı

**FIKİH I DERSİ KAZANIMLARI**

| Kazanım No | Ders Kazanımı                                                                                                                                         | Yeterlilik |        |           | Kazanım Yeri (Sınıf içi / sınıf dışı şeklinde yüzde oranı burada belirtilecek) | Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Açıklama Yapılacak (Öğrencinin bu kazanımı hangi araç ve yöntemlerle elde edeceğine dair açıklamalar. Sözgelimi kitap, ödev, sunum, proje, youtube linki, müze ziyareti, sivil toplum kuruluşu etkinlikleri, informal eğitim etkinlikleri, sempozyum, konferans, panel, kongre, TV programı izleme ve konuk olma, Radyo programı dinleme ve konuk olma vb.) | Ölçme ve Değerlendirme Aracı (Soru, ödev, proje, sunum vb.) | Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenci Merkezli Olup Olmaması | Sınıf Dışı Kazanımlar İçin Öğrenci İş Yükü |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|--------|-----------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
|            |                                                                                                                                                       | Bilgi      | Beceri | Yetkinlik |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                             |                                                          |                                            |
| K1         | Fıkıh ilminin mahiyetini, gayesini ve ibadetlerle ilgili konularını açıklayarak İslam hukukunun bireysel ve toplumsal hayattaki rolünü değerlendirir. | Bilgi      | Beceri |           | Sınıf içi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K2         | Zekât ibadetinin tanımı, farziyeti, edâ ve sıhhat şartlarını ayırt eder ve farklı mal türleri üzerindeki uygulamalarını örnekler üzerinden açıklar.   | Bilgi      |        | Yetkinlik | Sınıf içi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K3         | Hac ve umre ibadetlerinin rükün, vacip, sünnet ve yasaklarını analiz ederek, doğru bir ibadet pratiği için gerekli bilgileri uygular.                 |            | Beceri |           | Sınıf içi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K4         | Kurban, kefaret, yemin ve adak hükümlerini fikhî deliller ışığında yorumlayarak, günlük hayattaki karşılıklarını tartışır.                            |            |        | Yetkinlik | Sınıf içi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
| K5         | Helal ve haram konularını temel kaynaklara dayanarak değerlendirir ve bireysel sorumluluk bilinciyle hayatına uygular.                                |            | Beceri | Yetkinlik | Sınıf içi                                                                      | x                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sınav sorusu                                                | Değil                                                    | Ders saati kapsamında                      |
|            |                                                                                                                                                       |            |        |           |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                             |                                                          |                                            |